

bývatel smluvně za zcizitele zaplatiti, s hlediska dávkového přičítá jako vedlejší plnění ke kupní ceně, neplyne ještě, že tato dávka tvoří ve smluvním poměru mezi stranami nerozlučitelnou součást kupní ceny, na jejíž zaplacení, a tudíž i vrácení měl by zcizitel nárok. Nerozhodnou je pak okolnost, zda a jakým způsobem zcizitel dávku nabyvateli v prodejní ceně zakalkuloval, neboť běží toliko o soukromoprávní poměr mezi kompaciscenty, z něhož nic pro nárok na vrácení dávky nelze vyzovovati (Boh. A 10.479/33). Ze stejného důvodu je nerozhodná okolnost, že by — po názoru stížnosti — dávkové úřady nebyly oprávněny vrátiti dávku mandatáři zcizitelovu, který k jeho příkazu jeho jménem dávku zaplatil. Trvá proto i v daném případě soud na právním názoru, že zavázal-li se kupitel smluvně zaplatiti dávku z přírůstku hodnoty nemovitostí a dávku také zaplatil, není zcizitel legitimován žádati o její vrácení podle § 52 zákona č. 44/1927 Sb.

Č. 12.905.

Z a m ě s t n a n c i v e ř e j n í: I. Státní zaměstnanec, který je členem politické strany, o níž musí vědět, že její snahy nebo způsob činnosti se přiči povinností státního zaměstnance, se prohřešuje proti §§ 158 a 164 služ. pragm. — II. Zákon č. 201/1933 Sb. se nedotýká zvláštních povinností, které speciální zákony ukládají státním zaměstnancům.

(Nález z 20. května 1937 č. 12.799/37.)

V ě c: Josef Sch. ve Znojmě proti rozh. vrch. disciplinární komise při min. pošt a telegrafů v Praze ze 14. září 1934 o kárném potrestání.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: Nálezem disciplinární komise při ředitelství pošt a telegrafů v Brně z 18. května 1934 byl st-1 uznán vinným, že jako zřízenec poštovního úřadu ve Znojmě 1 1. byl asi od roku 1931 do jara 1933 organisovaným členem německé národně-socialistické strany dělnické, 2. častokráte, zvláště začátkem roku 1933 užil různých výroků, kterými nepokrytě projevoval své protistátní smýšlení. Tímto jednáním porušil služební povinnosti uložené mu §§ 158 a 164 služ. pragm. a spáchal vzhledem k poškození státních zájmů, vzhledem k způsobu a tíži svého provinění a přitěžující okolnosti služební přečin podle ustanovení §§ 87 a 181 služ. pragm. Uložen mu proto podle § 93 lit. d) služ. pragm. disciplinární trest přeložení do trvalé výslužby s trvalým snížením výslužného o 25%. Nález je podrobně odůvodněn.

Vrch. disciplinární komise u min. pošt a telegrafů v Praze nař. rozhodnutím zamítla odvolání st-lovo v podstatě z těchto důvodů: St-1 nemůže poukazovati na to, že strana DNSAP. třeba protistátní, byla úřady trpěna, že měla své zástupce v zákonodárných a jiných sborech atd., neboť jemu jako pragmatikálnímu státnímu zaměstnanci ukládá služ. pragm. v §§ 158 a 164, aby byl státu věren, poslušen, zachovával neochvějně základní zákony státní, vždy měl na paměti hájení veřejných

zájmů a vystříhal se všeho a podle sil potlačoval všechno, co by jim mohlo býti na škodu neb omezovalo řádný chod správy, dále mu zakazuje účast na spolku, jestliže se to pro snahy nebo způsob činnosti spolku příčí jeho služebním povinnostem. Činnost strany DNSAP. byla protistátní od počátku, nikoliv až v posledních letech, kdy jen dostoupila takové míry, že strana byla konečně rozpuštěna. Z důvodů uvedených v nálezů disciplinární komise I. stolice musila býti tato protistátní činnost strany st-li známa.

Rozhoduje o stížnosti vznesené do tohoto rozhodnutí, řídil se nss těmito úvahami:

Nař. rozhodnutím byl podle jeho obsahu uznán st-l vinným služebním přečinem, jehož se dopustil porušením služebních povinností naznačených v §§ 158 a 164 služ. pragm. ve dvojím směru: a) členstvím ve straně DNSAP. a b) výroky projevujícími jeho protistátní smýšlení. Pro obě tato provinění byl mu uložen disciplinární trest přeložení do trvalé výslužby s trvalým snížením výslužného o 25% podle § 93 d) a § 97 služ. pragm.

Stížnost vznesená k nss brojí proti nař. rozhodnutí toliko v tom směru, že byl st-l uznán vinným a potrestán pro disciplinární delikt zmíněný shora pod a), nemá však žádného stížného bodu, pokud byl odsouzen pro delikt uvedený pod b), ani neformuluje žádných námitek do výroku o trestu. Zůstává proto nař. rozhodnutí v těchto částech nedotčeno a může nss podrobiti své kognici výhradně zákonitost, pokud se týče vadnost výroku o vině na deliktu prvému. Po této stránce namítá stížnost, že skutková podstata trestného činu, který by byl v rozporu s předpisy služ. pragm. není u st-le subjektivně dána a že nař. rozhodnutí, považujíc za nerozhodnou skutečnost, že strana DNSAP. byla svého času úředně povolena a měla své zástupce v Národním shromáždění, je v odporu se zákonnými předpisy, speciálně s příslušnými ustanoveními služ. pragm. Tato neobsahuje prý žádného ustanovení, které by zakazovalo zaměstnanci státnímu, aby byl příslušníkem dovolené politické strany, naopak tento má stejně jako každý jiný občan právo, býti jejím členem a uplatňovati se v ní v rámci ústavy, šetří-li zákonů. Požaduje se prý na něm toliko slušné a vůči státu loyální chování v jeho životě mimoslužebním, nemůže však býti trestán za to, že vykonává práva, která mu ústava zaručuje. Nss nemohl toto stanovisko stížnosti uznati správným.

V daném případě nešlo o posouzení všeobecného poměru st-le jakožto občana státního a výkon práv z tohoto poměru vyplývající, nýbrž o přezkoumání jeho činnosti, resp. chování v jeho poměru zvláštním jakožto státního zaměstnance vzhledem k jeho služebnímu poměru, tedy o posouzení, zda jeho činnost, resp. chování se nepřičí požadavkům disciplíny a neporušuje povinností, jež jsou platnými předpisy služ. pragm. uloženy právě jen v důsledku tohoto služebního poměru. Pokud by tedy výkonem všeobecných práv, která státnímu zaměstnanci přísluší jakožto státnímu občanu, tedy v jeho širším poměru k státu, byly zasaženy jeho zvláštní povinnosti normované pro jeho služební poměr jako státního zaměstnance, tedy pro jeho užší poměr k státu, může nepochybně býti podroben discipli-

nární pravomoci. St-1 ostatně se žádného výslovného ustanovení ústavní listiny, resp. ústavního zákona pro tvrzené právo na takové členství v politické straně, které by bylo v rozporu s jeho služebními povinnostmi, nedovolává a nss takového předpisu neshledal. St-1 sám naopak uznává, že jeho činnost v politické straně může se vyvíjeti jen v rámci zákonů; zákonem takovým je však i služ. pragm. státních úředníků a zřízenců č. 15/1914 ř. z. Námitku toho obsahu, že politické strany nelze považovati za spolky, jak je má na mysli § 164 služ. pragm., stížnost nekonkretisuje, nemůže se proto nss otázkou, zda politické strany lze považovati za spolky ve smyslu § 164 služ. pragm., zabývat. I když tedy není ve služ. pragm. obsažen výslovný zákaz, že státní zaměstnanec nesmí býti členem některé dovolené, resp. trpěné politické strany, vyplývá přece z ustanovení §§ 158 a 164 služ. pragm., o něž je nař. rozhodnutí opřeno, že není mu takové členství dovoleno, a zakládá porušení jeho služebních povinností, jestliže mohou jím utrpěti škodu veřejné zájmy, jichž má státní zaměstnanec vždy dbáti, nebo byl-li by tím obmezen pořádaný chod správy, nebo jestliže snahy spolku, resp. politické strany nebo způsob činnosti její se přiči povinností státního zřízence. Podle těchto ustanovení nezáleží tedy na tom, zda spolek (politická strana) byl úřadem povolen, resp. trpěn, tedy na stránce právní jeho existence, nýbrž na faktických jeho cílech a činnosti. Naopak ustanovení § 164 služ. pragm. přímo předpokládá právě spolek dovolený, t. j. takový, který ve smyslu § 113 odst. 2 ústavní listiny nebyl rozpuštěn, a přesto účast na něm za podmínek tam stanovených státnímu zřízení zapovídá.

Stížnost namítá dále, že st-1 nemohl žádným způsobem seznati, že příslušnost ke straně DNSAP. je nesrovnatelná se zásadami, jež státní zaměstnanec má podle služ. pragm. zachovávat, že nedostalo se mu též žádného pokynu od představených, takže mlčení jich v tomto směru musil si vyložit tak, že členství jeho jako státního zaměstnance v této straně se nepřiči jeho povinností, ani není zakázáno, a konečně že ze skutečnosti, že vystoupil ze strany, jakmile zvěděl o rozpuštění její schůze, plyne opak toho, co žal. úřad z ní vyvodil, neboť je prý důkazem, že st-1 nechtěl se dostat nijak v rozpor s platnými zákony a se služebním řádem pro něho jako státního zaměstnance platným a vyvodil ihned důsledky z toho, jakmile rozpuštění schůze strany v něm vzbudilo podezření, že by příslušnost ke straně, jejíž schůze byla rozpuštěna, mohla odporovati služebním předpisům. Podle toho nepopírá stížnost správnost zjištění žal. úřadu, že činnost strany, jejíž byl st-1 v době asi od roku 1931 do jara 1933 členem, byla protistátní od počátku, namítá jen nedostatek vědomí o tom. Než otázka, zda st-1 věděl o protistátní činnosti strany, jest otázkou skutkovou, jejíž zodpovědění žal. úřadem nemůže nss vzhledem k ustanovení § 6 zákona o ss přezkoumávat co do věcné správnosti závěru, nýbrž toliko s hlediska procesní bezvadnosti jeho základu, zda totiž zjištění závěru za základ položená jsou úplná, neodporují spisům a zda závěr se nepřiči zásadám logického myšlení.

Žal. úřad opřel svůj závěr o tom, že st-1 věděl a věděti musil o protistátní činnosti strany DNSAP. a že tedy členství v této straně se přiči

jeho služebním povinnostem jako státního zaměstnance, o zjištění, že program strany zahrnující protistátní cíle byl ve výtahu obsažen v členské knížce vydané také st-li a že pouhé rozpuštění schůze, které se mohlo státi z různých příčin, nemohlo by ještě býti podnětem k úsudku o protistátní její činnosti a k vystoupení ze strany, kdyby st-l nebyl j i n a k o její činnosti nic nevěděl. Že by tato zjištění byla neúplná nebo v odporu se spisy a závěr nelogický, stížnost nenamítá a nss neshledal, zejména když zůstalo stížností neotřeseno zjištění žal. úřadu, že st-l projevil protistátní smýšlení i svými výroky. Také nijak nevyvrací stížnost tvrzení nař. rozhodnutí, že není povinností úřadu upozorňovati zaměstnance na možnost, že by se určité jejich jednání přičilo jejich služebním povinnostem, a že úřad není vázán žádnou lhůtou pro stíhání služebních deliktů vzniklých porušením jich služebních povinností. Nemůže proto st-l z nedostatku takového upozornění, resp. z uplynutí delší doby od vystoupení ze strany nic ve svůj prospěch vyvoditi.

Konečně vytýká stížnost nezákonnost nař. rozhodnutí proto, že považuje pro případ st-lův za nepoužitelné předpisy zákona č. 201/1933 Sb. o rozpouštění stran, ač prý zákon ten byl vydán za účelem úpravy poměrů po rozpouštění stran, zvláště ve příčině dřívějšího členství, a ač stanoví, že za příslušníka strany ve smyslu tohoto zákona má býti považován jen ten, kdo jest organisovaným členem strany nebo jím byl v posledních 6 měsících před rozpouštěním. Nelze prý tedy proti st-li zakročiti, ježto přestal býti členem strany již před 7 měsíci před rozpouštěním, a nelze se opíratí jen o předpisy služ. pragm., aniž byl vzat zřetel na zákony, které v tomto případě platí bezpodmínečně pro všechny státní občany, zvláště když prý služ. pragm. v tomto směru žádných ustanovení nemá. K této námitce dlužno především konstatovati, že nař. rozhodnutím nebyl st-l uznán vinným, že »jest« členem strany DNSAP., nýbrž že jím b y l v době asi od roku 1931 do jara 1933, což st-l nijak nepopírá. Pokud tedy stížnost dovozuje, že nemá st-l býti za člena strany považován vzhledem k ustanovení § 20 odst. 2 a) zákona č. 201/1933 Sb., miji se tato námitka skutečným obsahem nař. rozhodnutí, které nijak nevyslovalo, že st-le za člena považuje. Ostatně zákon č. 201/1933 Sb. upravuje toliko všeobecně »zastavování činnosti a rozpouštění politických stran« — jak svědčí jeho nadpis — a důsledky s tím spojené, ale nedotýká se nijak zvláštních povinností, které ukládají speciální zákony státním zaměstnancům na základě jich s l u ž e b n í h o p o m ě r u a nevyklučuje nijak disciplinární stíhání jich podle služ. pragm. č. 15/1914 ř. z.

Č. 12.906.

Řízení správní: * Pokutu pro svévoli podle čl. 10 odst. 4 org. zákona č. 125/1927 Sb. pro svévolné zavdávání příčiny k řízení lze uložití jen v konkrétním řízení pro svévolné vyvolání tohoto řízení.

(Nález z 20. května 1937 č. 12.867/37.)